

Tummas Arabo, landsstýrismaður
um yvirtøkuna av Føroya Banka:

Málið er longu tikið upp við donsku stjórnina

-Vit tóku eina rætta avgerð út frá teimum upplýsingum, sum vóru tøkir og teimum fyrirtreytum, sum vóru galdandi tá. Hetta sigur Tummas Arabo, landsstýrismaður, sum var við til at taka avgerð um at keypa partabrøvini í Føroya Banka frá Den Danske Bank.

Hann heldur ikki, at nøkur orsök er til at kanna, um landsstýrið tók eina rætta ella skeiva avgerð. -Nú koma roknskapirnar og tá síggja vit, um vit eru vornir bundnir upp á trád. Er vit tað, so er tað ikki ein kanning, sum skal til, men so er tað ein verulig samráðing við donsku stjórnina, ið skal til.

Hetta hevur landsstýrið longu lagt upp fyri í sambandi við seinasta lánið frá dønnum upp á 1,3 mia. kr. Her hava føroyingar longu tikið sítt fyrivarni sigur Tummas Arabo í samrøðu við Tíðindablaðið Sosialin.

Nú so nógv hevur verið frammi í sambandi við keypið av partabrøvunum í Føroya Banka 22. mars í ár hava vit heitt á ein av landsstýrismonnum, sum var við til at gera hesa avtalu at koma við sínum viðmerking til gongdina í hesum máli.

Tummas Arabo sigur, at yvirtøkan av Føroya Banka var ikki nakað, sum varð gjørt eftir eini nátt. Tað varð arbeitt við málinum í í hvussu er eina viku. Landsstýrið royndi at savna allar upplýsingar í málinum bæði frá okkara egnu embætismonnum, figgingargrunni o.á.

-Eg standi fast við, at avgerðin tá var røtt út frá teimum upplýsingum vit høvdu og út frá teimum fyrirtreytum, sum vóru til steðgar. Tá eg sigi fyrirtreytum so meini eg við, at tað lá klárt í luftini, at Den Danske Bank fór at avvikla Føroya Banka, um vit ikki tóku eina avgerð tá. Tvs. at hann vildi leggja trýst á okkum í sambandi við kredittir og gera sína ávirkan tann vegin.

Røtt avgerð tá

Tummas Arabo sigur viðari, at landsstýrið hevði fleiri alternativ uppskot á borðinum frá eitt nú búskaparráðnum. Allir serfrøingar og landsstýrið vórðu samd um, at avgerðin var tann rætta tá út frá táverandi upplýsingum og fyrirtreytum.

-Og tað halda vit framvegis, men so er tað spurningurin, ið nú er vordin reistur, um upplýsingar eru fjaldir fyrri okkum. Hetta kann ein sjálvandi hava ein varhuga av og at bankin eisini er keyptur ov dyrt.

Tummas Arabo sigur, at landsstýrið fekk henda varhuga longu í juli, og nú tá avsetingarnar fyrliggja fyrri bankarnar, so er eingin ivi um, at vit hava keypt partabrøvini hjá Den Danske Bank í Føroya Banka ov dyrt.

Nýggja lánið serliga viðgerð

-Hetta hava vit í eisini tikið upp undir seinastu samráðingunum, tá 1,3 mia. kr. skuldu lænast aftrat til bankarnar. Og tað er ikki av tilvild, at rentuþýðan av hesum 1,3 mia. kr. fær eina serliga viðferð.

-Hvat vil tað siga?

-Tað merkir, at danir hava givið lyftu um at figgja hesa rentuþýðina beinleiðis við at koyra hana upp í lánið. Við øðrum orðum kemur hon ikki á figgjarlógina. Í tí liggur, at vit vilja venda aftur til hetta lánið, um so er, at vit eru drignir upp á trád við keypinum av Føroya Banka. Er vit villeiddir við vilja frá danskari síðu, so sigur tað seg sjálvt, at vit ikki uttan viðari kunnu fara og taka enn eitt lán til bankarnar uppá nakkan av føroyska skattgjaldara-

num. Tí hevur hetta seinasta lánið fingið eina servíðgerð og er sum so plaserað úti við síðulinjuna til nærri umrøðu sigur landsstýrismaðurin.

-Heldur tú tað er rætt at gera eina kanning av hesum keypinum?

-Eg havi einki ímóti, at avgerðin hjá landsstýrinum verður kannað. Tí ta avgerðina standa vit øll við. Men ein kanning av avgerð landsstýrisins er burturpilt arbeiddi. Heldur mugu vit hyggja eftir, hvat veruliga er farið fram í málinum.

-Men eru tað komnir nýggir upplýsingar fram, sum broyta fyrirteytnar og sum gera, at ein er noyddur frá føroyskari síðu at fáa hetta málið lýst betri?

Ikkiloyvi til at meta so skelvt

-Tað er alt, sum týðir upp á, at bankin hevur ikki verið tað verður, sum donsku serfrøðingarnir upplýstu fyrri okkum.

-Men hava teir loyvi til at meta skelvt ella hava teir verið vitandi um, at landsstýrið ikki fekk teir røttu upplýsingarnar at taka eina stöðu út frá?

-Soleiðis sum tað var lagt upp í sjónvarpssendingini, so hava teir villeitt okkum, men eg haldi ikki, at ein stovnur sum Figgjareftirlitið hevur loyvi til at meta so skelvt, og tí er tað eitt mál, sum landsstýrið fer at taka upp

við stjórnina.

Tummas Arabo vísir aftur á, at landsstýrið longu hevur tikið málið upp við stjórnina. Tað er fyrivarnið, sum er tikið í sambandi við seinastu lántøkuna upp á 1,3 mia. kr., longu eitt prógv um.

Stjórnin í Figgjargrunninum

Hvat víðvikur avgerðini hjá landsstýrinum at taka úttalilsi hjá donsku serfrøðingunum fyrri góða vóru vísir Arabo eisini til stöðuna hjá stjóranum í Figgjargrunninum, sum er fyrrverandi tjóðbankastjórn.

-Ein slíkur maður má metast at vera ein ávisur fakmaður á økinum og hann metti, at keypið var á góðari leið. Seinni hevur hann sagt, at hann er eitt sindur ørkymlaður av teimum avsetingunum, sum komu aftaná. Hesar ørkymlaðu okkum øll.

Tummas Arabo heldur fyrri, at hóast føroyingar hava verið sera klossutur í bankaverðini, so kunnu vit ikki siggja burtur frá, at øll peningalóggávan í Føroyum er danskt sermál. Hon er ein gang felagsmál.

-Men hvat heldur Tummas Arabo so um henda veruleika? Ger hann ikki, at vit í týðandi samráðingum eru eitt sindur illa fyrri?

-Tað er rætt, at tað er avmarkað, hvat vit hava av serkunleika júst í hesum spurningum.

Tummas Arabo annars stórt spurnatekin við dygdina í avgerðunum ella manglandi avgerðunum hjá okkara egnu bankafólki.

-Fara vit bert trý ár aftur í tíðina varð nógvtosað um leiklutin hjá Figgjareftirlitinum í sam-

bandi við avseting ol.

Vit mugu gera okkum greitt, at tann, sum fyrst eigur at avseta pengar í einum banka er stjórnin og nevndin. Men veruleikin í dag er tann, at Sjóvinnubankin sum tann minni bankin fær tilfórðan líka nógvan kapital sum Føroya Banki, sum var tann nógv størri bankin. So okkara serføroyski banki og okkara serføroyska bankanevnd hevur verið munandi klossutari við avseting enn hin bankin. Tí hava hesi somu bankafólk við Birgir Danielsen á odda ongan rætt til at ganga runt og peika eftir dønnum og Føroya Banka. Okkara banki við Birgir Danielsen á odda hevur so sanniliga verið klossutur. Tað er ótrúligt, at sami Birgir Danielsen nú kemur sær at seta spurnartekin við avgerðirnar hjá landsstýrinum og gera tær odiðsar.

Tummas Arabo finst harðliga at tørvandi avsetingunum hjá leiðsluni og nevndini í Sjóvinnubankanum. Hann heldur annars sera lítið um uppskotið hjá Birgir Danielsen, um at avgerðin hjá landsstýrinum skal kannast. -Hann kann kanna sum hann vil. Avgerðin varð røtt út frá teimum upplýsingum, sum vórðu tá.

Ábyrgdarleysir fólkafloksmenn

Landsstýrismaðurin hevur annars biðið serligt merki í upplýsingarnar í sjónvarpssendingini herfyri um, at Birgir Danielsen háltvannað ár, áðrenn Sjóvinnubankin varð erklæraður rabundus, situr og droymir um at keypa Føroya Banka.

-Høvdu hann og Olaf Olsen tá fingið lokkað landsstýrið til tað, so

hevdí tað verið ein total katastrofa. Tí tá høvdu upphæddirnar, sum landskassin hevði hingið upp á verið kanska 1 til 1,5 mia. kr. hægri.

Tummas Arabo heldur tað vera fantastiskt, at hesir somu menn, sum fóru so skeivir og høvdu so lítlan kunneika til veruliga stöðuna, nú skulu vera firtinir og spæla gumar.

-Tað er ein hárfínur munur millum ein lummafilosoff og ein guru. Ein má duga at meta, hvør er hvat. Sigur landsstýrismaðurin við beinleiðis adressu til Birgir Danielsen, sum hesar seinastu dagarnar hevur verið so dúglicur at leggja eftir javnaðarflokkinum.

Landsstýrismaðurin spyr, um tað kanska longu tá var ætlanin hjá Den Danske Bank at sleppa undan øllum skyldum í Føroyum. -Til alla lukku fekk sjónvarpið fatur á hesum endanum og handilin varð avlýstur. Hevði hann verið samtyktur, so hevði hann havt kostað okkum 1,5 mia. kr.

Dupultmoralskt

Tummas Arabo heldur tað vera ótrúliga dupultmoralskt av teimum somu fólkafloksmonnum, sum herfyri stýrdu bankunum, og sum gjørdur alt fyrri at forða fyrri at víðka virksemd hjá landsbankanum og annars vóru ímóti lógum, sum skuldu geva okkum betri innlit í bankarnar, nú at krevja stórri og stórri innlit.

jan